

Διδασκαλία με διαμεσολαβημένη από τον εκπαιδευτικό DDL και Σώματα Κειμένων –

Από τις Συμφράσεις στα Φύλλα Εργασίας

7.1 Εισαγωγή

Η προσέγγιση DDL, όπως καθιερώθηκε από τον Tim Johns (1991), αποτέλεσε σημείο καμπής στη διδασκαλία γλωσσών, εισάγοντας μια ριζικά νέα οπτική: ο μαθητής δεν είναι πλέον παθητικός αποδέκτης της γλωσσικής πληροφορίας, αλλά ενεργός ερευνητής της γλώσσας. Ο Johns υποστήριξε πως η άμεση πρόσβαση σε σώματα κειμένων και η παρατήρηση αυθεντικών συμφραζομένων μπορούν να οδηγήσουν σε βαθύτερη κατανόηση των γλωσσικών κανόνων μέσα από ανακαλυπτική μάθηση.

Στην «καθαρή» της μορφή, η DDL προϋποθέτει ότι οι μαθητές χρησιμοποιούν μόνοι τους εργαλεία συμφράσεων (όπως τα AntConc, WordSmith Tools, ή Sketch Engine) για να ερευνήσουν τη χρήση συγκεκριμένων λέξεων ή δομών στη φυσική γλώσσα. Ωστόσο, στην πράξη, η πλήρης αυτονομία αυτή είναι συχνά ανεφάρμοστη σε πολλά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα λόγω τεχνικών, παιδαγωγικών ή γνωστικών περιορισμών (Gilquin & Granger, 2010).

Για τον λόγο αυτό αναπτύχθηκε η λεγόμενη διαμεσολαβημένη από τον εκπαιδευτικό DDL (*teacher-mediated DDL* ή *indirect DDL*), η οποία διατηρεί τον ανακαλυπτικό χαρακτήρα της

προσέγγισης, αλλά προσαρμόζεται στις πραγματικές συνθήκες της τάξης. Στην εκδοχή αυτή, ο/η διδάσκων λειτουργεί ως μεσολαβητής ανάμεσα στον μαθητή και τα δεδομένα του ΣΚ: εξάγει αντιπροσωπευτικά παραδείγματα, τα επεξεργάζεται και τα μετατρέπει σε φύλλα εργασίας, σε ασκήσεις ή σε δραστηριότητες που προωθούν την παρατήρηση και τη γλωσσική επίγνωση. Έτσι, οι μαθητές δεν αλληλεπιδρούν απευθείας με το ΣΚ, αλλά εκτίθενται σε αυθεντικά δεδομένα μέσω προσεκτικά επιλεγμένων συμφραστικών παραδειγμάτων.

Σύμφωνα με τον Hadley (2002), η DDL μπορεί να θεωρηθεί ως μια σύγχρονη εκδοχή της παιδαγωγικής γραμματικής (*Pedagogic Grammar*), που επιχειρεί να γεφυρώσει την παραδοσιακή διάκριση μεταξύ της προϊοντικής προσέγγισης (*product approach*), όπου η γλώσσα παρουσιάζεται μέσα από κανόνες, και της διαδικαστικής προσέγγισης (*process approach*), που εστιάζει στην ανακάλυψη και τη χρήση. Ο Hadley υποστηρίζει ότι η DDL «συνδυάζει το καλύτερο και των δύο κόσμων», καθώς επιτρέπει στους μαθητές να αποκτήσουν γλωσσική επίγνωση μέσω αυθεντικών δεδομένων, αλλά και να ενισχύσουν την ακρίβεια της παραγωγής τους μέσα από ανάλυση πραγματικών παραδειγμάτων.

Επιπλέον, η προσέγγιση αυτή ευνοεί την εμπλοκή, τη μεταγνωστική ανάπτυξη και την αυτονομία του μαθητή. Ο Gilquin και η Granger (2010) τονίζουν ότι οι μαθητές που εργάζονται με δεδομένα DDL αναπτύσσουν δεξιότητες παρατήρησης, ανάλυσης, υπόθεσης και επαλήθευσης, δηλαδή δεξιότητες κριτικής σκέψης που ξεπερνούν το πλαίσιο της γλωσσομάθειας και ενισχύουν τη γενικότερη γνωστική τους ανάπτυξη. Ο μαθητής μετατρέπεται έτσι από «δέκτη κανόνων» σε ανεξάρτητο ερευνητή, ενώ ο διδάσκων αποκτά ρόλο καθοδηγητή και επιμελητή της γλωσσικής διερεύνησης.

Η συστηματική ανασκόπηση των Leńko-Szymańska και Boulton (2016) δείχνει ότι η DDL που διαμεσολαβείται από τον εκπαιδευτικό είναι η συχνότερη μορφή εφαρμογής της DDL στην

πράξη. Στην περίοδο 2011–2015, πάνω από το 70% των μελετών στο πεδίο της DDL περιλάμβαναν διαμεσολάβηση από τον διδάσκοντα, είτε με τη μορφή προεπιλεγμένων δραστηριοτήτων, είτε μέσω υλικού που αντλήθηκε από εξειδικευμένα σώματα κειμένων. Τα αποτελέσματα αυτών των ερευνών υποδεικνύουν βελτίωση στην ακρίβεια, τη συνειδητότητα της μορφής (*noticing*) και τη στάση των μαθητών απέναντι στη μάθηση, ενώ ταυτόχρονα αναδεικνύουν την ανάγκη εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών στη διαχείριση τέτοιων δεδομένων.

Η DDL που διαμεσολαβείται από τον εκπαιδευτικό, επομένως, μπορεί να θεωρηθεί η «κλασική» ή ρεαλιστική εκδοχή της προσέγγισης: αξιοποιεί την υπολογιστική δύναμη και την αυθεντικότητα των σωμάτων κειμένων, αλλά μέσα από ένα παιδαγωγικό φίλτρο που εξασφαλίζει τη σαφήνεια και την προσβασιμότητα. Ο διδάσκων ελέγχει το εύρος και τη δυσκολία των δεδομένων, προσαρμόζει τις δραστηριότητες στις ανάγκες της τάξης και διασφαλίζει ότι η ερευνητική διάσταση της DDL παραμένει νοηματικά και γνωστικά διαχειρίσιμη.